

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 31. oktobar 2016. godine
Br. ref.: RK988/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI42/16

Podnosilac

Valdet Sutaj

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 201/2015 Vrhovnog suda Kosova
od 8. septembra 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Valdet Sutaj (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz Dečana, koga zastupa Gazmend Nushi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 201/2015 Vrhovnog suda od 8. septembra 2015. godine, u vezi sa presudom Ac. br. 277/2008 Okružnog suda u Peći od 12. aprila 2010. godine i presudom C. br. 227/07 Opštinskog suda u Dečanima od 1. aprila 2008. godine.
3. Odluka Vrhovnog suda je uručena podnosiocu zahteva 29. oktobra 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka redovnih sudova, tvrdeći da je podnosiocu zahteva povređeno pravo na imovinu, kao što je garantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 1 Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija).
5. Podnosilac zahteva, takođe, u suštini pokreće tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, ali se ne poziva ni na jednu ustavnu odredbu posebno.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 26. februara 2016. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 14. marta 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova, Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.
9. Dana 17. maja 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu i Osnovnom sudu u Peći - Ogranku u Dečanima.
10. Dana 17. maja 2016. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva i od Osnovnog suda u Peći - Ogranka u Dečanima da dostave dokaz (povratnicu) koja ukazuje na datum kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku Vrhovnog suda.
11. Dana 12. jula 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Na osnovu dokumenata koja se nalaze u zahtevu, proizilazi da su u periodu od 2004. do 2007. godine, podnosilac zahteva i kompanija „Compacterm AG“, sa sedištem u Švajcarskoj, zaključili 32 (trideset dva) ugovora o zajmu. Kompanija „Compacterm AG“ je stalno pozajmljivala podnosiocu zahteva različite sume novca sa različitim kamatama i njihov ukupan iznos je iznosio 1.357.321 €.
13. Dana 23. avgusta 2007. godine, podnosilac zahteva je prodao kompaniji „Compacterm AG“ svoj hotel „Rio de Janeiro“ u iznosu od 1.000.000 CHF zbog neplaćanja duga, prema uslovima utvrđenim ugovorom. Za ostali deo duga podnosilac zahteva je bio obavezan da ga vrati poslom. Međutim, ovaj ugovor nije realizovan i izvršen.
14. U međuvremenu, kompanija „Compacterm AG“ je podnela tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Dečanima radi vraćanja duga, na osnovu uslova predviđenim u ugovorima zaključenim između nje i podnosioca zahteva.
15. Dana 1. aprila 2008. godine, Opštinski sud u Dečanima je presudom C. br. 227/07 usvojio tužbeni zahtev kompanije „Compacterm AG“ kao potpuno osnovan i utvrdio da se na osnovu izvedenih dokaza između podnosioca zahteva i kompanije stvorio pravno-obavezujući odnos. Opštinski sud je, između ostalog, obrazložio da je kompanija „Compacterm AG“ ispunila svoje obaveze, a ne i podnosilac zahteva, i da je podnosilac zahteva bio obavezan da isplati pozajmljeni dug. Opštinski sud je, takođe, uveo privremenu meru za hotel podnosioca zahteva do okončanja parničnog postupka.
16. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu u Peći, tvrdeći povredu procesnog prava, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.
17. Dana 12. aprila 2010. godine, Okružni sud u Dečanima je presudom Ac. br. 277/08 odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, i potvrdio pobijenu presudu Opštinskog suda. Okružni sud je preinačio presudu Opštinskog suda samo u delu koji se odnosi na kamatu.
18. Dana 15. juna 2012. godine, Opštinski sud u Dečanima je rešenjem E. br. 251/2010 dozvolio izvršenje gore navedene presude Opštinskog suda u Dečanima. Nepokretnost podnosioca zahteva je prodana kompaniji „Compacterm AG“ i na taj način je isplaćen ukupan iznos duga.
19. Podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog bitne povrede procesnog prava i pogrešne primene materijalnog prava. Podnosilac zahteva se uglavnom žalio: (i) da Opštinski sud nije imao teritorijalnu nadležnost, (ii) da su nižetepeni sudovi odigrali ulogu stručnjaka prilikom konvertovanja švajcarskih franaka u evre, (iii) da su sudovi prekoračili predmet tužbenog zahteva i, (iv) da su ugovori simulirani i nevažeći.
20. Dana 8. septembra 2015. godine, Vrhovni sud je presudom Rev. br. 201/2015 odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju podnetu protiv odluke

Okružnog suda. Vrhovni sud je, između ostalog, obrazložio da je zahtev za reviziju bio neosnovan, jer su nižestepeni sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje, a i pravilno su primenili procesno i materijalno pravo.

21. Što se tiče tvrdnji o bitnoj povredi procesnog zakona, relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

“Navedene tvrdnje u revizij tuženog i njegovog predstavnika da su presude prvostepenog suda i onog apelacionog donete sa bitnim povredama odredaba parničkog postupka iz člana 354 stav 2 tačka 14 ZPP-a (treba da je član 182 stav 2 tačka (n) ZPP) jer po njihovim ocenama iz izreke presude se ne može utvrditi da koje iznose treba da plati tuženi, zato što se radi o kamatama počev od 9.5%, 10%, 13% i 14%, Vrhovni sud Kosova je ocenio kao neosnovane, jer je drugostepeni sud u njegovoj presudi u vezi sa kamatom je precizirao da tuženi treba da plati tužiocu kamatu od 10% na glavni dug počev od 04.12.2007. god. (dan kada je podneta tužba) i sve do konačne isplate. Po proceni Vrhovnog suda, osporena presuda nije uključena u bitne povrede parničkog postupka, da je odredba presude jasna da bi se izvršila, dok određivanje kamate je oslonjena na član 277 u vezi sa članom 399 ZOO. Vrhovni sud Kosova je ocenio kao neosnovanu u tvrdnju revizije da je presuda nejasna i protivrečna sa činjeničnim stanjem i utvrđenim dokazima u postupku, jer po proceni ovog suda osporena presuda i ona prvostepenog suda su razumljivi i u skladu sa razmotrenim dokazima tokom postupka.”

22. Što se tiče tvrdnje o teritorijalnoj nadležnosti Opštinskog suda u Dečanima, relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

“Navedene tvrdnje u reviziji tuženog da Opštinski sud u Dečanu nije bio nadležan za odlučivanje ove pravno-civilne stvari, zato što je tuženi švajcarski državljanin, tuženi je u stalnom radnom odnosu u Švajcarskoj i ugovoreni odnosi su stvoreni isto tako u Švajcarskoj, Vrhovni sud ih ocenio kao neosnovane, jer po članu 40 ZPP-a, za suđenje u parnicama protiv građanina Kosova koji stalno živi u inostranstvu, opšta teritorijalna nadležnost je sud u njegovom zadnjem prebivalištu na Kosovu, dok je zadnje prebivalište tuženog bilo selo Gornja luka, opština Dečane u kom mestu je i izgradio hotel “Rio de Janeiro” koga je u pomenutim ugovorima dao pod hipoteku kao sredstvo osiguranja kredita.”

23. Što se tiče tvrdnje da nižestepeni sudovi nisu imali veštačenje, relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

“Tvrdnje da se bitne povrede sastoje u činjenici da su sudovi nižih instanci igrali ulogu veštaka zato što su sami računali konvertiranje švacarskih franaka u evre, ovaj sud je ocenio kao neosnovane, jer je tužilac sa podneskom od 19.02.2008. god. za preciziranje tužbenog zahteva, sam tražio iznos duga izražen u evrima.”

24. Što se tiče tvrdnje da su nižestepeni sudovi prekoračili tužbeni zahtev, relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

“Ovlašćeno lice tuženog tvrdi da su sudovi nižih instanci učinili prekoračenje tužbenog zahteva, ali ne obrazložava sa nijednom činjenicom da u čemu se manifestira prekoračenje tužbenog zahteva, dok za sud nije dovoljno samo konstatacija da “ ... jedna takva stvar se može utvrditi najbolje preko spisa predmeta.”

25. Što se tiče tvrdnje da ugovori nisu overeni, relevantni deo presude utvrđuje:

“Vrhovni sud Kosova je razmotrio i navedenu tvrdnju u reviziji tuženog da su navedeni ugovori simulativni ugovori, jer se iza njih krije neki ugovor o pranju novca, za koga one nisu pravno važeće, ali je takva jedna tvrdnja ocenjena kao neosnovana, jer se u konkretnom slučaju u svim ovim ugovorima se potvrđuju ugovorne obaveze između parničara, datum pozajmice, pozajmljeni iznos u švajcarskim frankama, datum povraćaja, odgovarajuća kamata, način i rok povratka duga, potpisi parničkih stranaka i legalizacija u kancelariji notera u Švajcarskoj, zato prema porcenju ovog suda sudovi nižih instanci su sa pravom su procenili da ugovori imaju pravni oblik od kojih proizlaze prava i obaveze za ugovorene stranke osnovane na odredbama članova 557, 558 i 559 ZOO-a...

Vrhovni sud Kosova je procenio i ostale tvrdnje revizije oko overe ugovora u kancelariji pred noterom, predaju žalbe u zakonskom roku, ali ove iste tvrdnje su bile izložene i pred sudovima nižih instanci, za koje su tvrdnje oni dali dovoljne razloge u svojim presudama, zato ova sud nije video potrebu da se one ponove još jednom, nego obrazloženja data u presudama nižih instanci podržava kao pravedna i zakonski osnovana.”

26. Što se tiče tvrdnji o privremenoj meri, relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

“Vrhovni sud nije razmotrio navedene tvrdnje u reviziji u vezi odluke za određivanje privremene mere zato što prema odredbi člana 228 stav 1 ZPP, stranke mogu da podnesu reviziju samo protiv pravosnažnih rešenja sa kojima se okonča postupak drugostepenog suda. Uzimajući to u obzir, revizija se ne dozvoljava protiv odluke o određivanju mere sigurnosti, jer se sa takvom odlukom ne okončava pravosnažni postupak. Mera sigurnosti je proceduralna odluka koja se može predložiti pre pokretanja i tokom razvoja sudsko- parničkog postupka kao i nakon završetka sve dok se izvršenje potpuno ne okonča.”

27. Što se tiče navedenih tvrdnji u dopuni revizije, relevantni deo presude utvrđuje:

“Vrhovni sud Kosova nije razmatrao ni navedene tvrdnje u dopuni revizije jer su iste podnešene 14.05.2015. god. dok je revizija podneta 19.05.2010, što znači da je dopuna revizije podneta van zakonskog roka.”

Navodi podnosioca

28. Podnosilac zahteva tvrdi da je u njegovom slučaju povređeno pravo na imovinu garantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, u vezi sa članom 1 Protokola 1 Konvencije.
29. Što se tiče postupaka koji su sprovedeni pred redovnim sudovima, podnosilac zahteva tvrdi: „*Vrhovni sud Kosova je dosudio iznos na osnovu paušalnih procena i uprkos činjenica koje pokazuju da se navodni dug, ili u najmanju ruku jedan njegov deo je bio otplaćen još pre nego što je počela parnica.*”
30. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi: „*Vrhovni sud Kosova, kao i sudovi nižih instanci, su dosudili dug u vrednosti u kojoj su uračunati i navodni iznosi dugova koji nisu stigli za uplatu u trenutku odlučivanja*”. Podnosilac zahteva u nastavku tvrdi: „*Vredost dosuđenog duga se osniva i na nekoliko “sporazuma o dugu” koje sadrže odredbe nul karaktera...*”.
31. Što se tiče postupaka sudova, podnosilac zahteva tvrdi: „*... povređena je proporcionalnost između preduzetih mera (donošenje presude), i svrhe koja se postiže (povraćaj duga) zato što je vrednost nekretnine ... objektivno mnogo veća od realne vrednosti duga...*”.
32. Konačno, podnosilac zahteva tvrdi: „*... stvorena je jedna protivzakonita i protivustavna situacija... prešla je u vlasništvo protivničke stranke iako isti nije nikada imao a i nema legalno prisustvo na teritoriji Kosova.*”

Prihvatljivost zahteva

33. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
34. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.
35. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.
36. Sud u nastavku uzima u obzir i pravilo 36 (2) (d) Poslovnika, koje propisuje:

“Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(...)

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.

37. U ovom slučaju, Sud primećuje da se podnosilac zahteva izričito poziva na povredu člana 46. [Zaštita imovine] Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 Konvencije i u suštini se poziva i na povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje.
38. Sud primećuje da je Vrhovni sud odgovorio na sve glavne tvrdnje podnosioca zahteva, jer je objasnio: (i) prava i obaveze ugovornih strana i ispravnost ugovora, (ii) teritorijalnu i predmetnu nadležnost redovnih sudova u ovom slučaju i (iii) pitanja stručnosti i prekoračenja tužbenog zahteva.
39. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi principa proporcionalnosti, Sud primećuje da su postupci sprovedeni u redovnim sudovima bili pravični i nepristrasni i štaviše, u drugom stepenu su rešavali i precizirali pitanje kamate duga podnosioca zahteva. Sud smatra da je ova tvrdnja neodrživa, jer na osnovu dostavljenih dokumenata, ne proizilazi da su bitno povređena prava garantovana Ustavom i Konvencijom, usled pretpostavke da je nepravilno primenjen princip proporcionalnosti.
40. Pored toga, Sud primećuje da je podnosiocu zahteva omogućeno sprovođenje postupka na osnovu principa kontradiktornosti; da je bilo mogućnosti, tokom različitih faza postupka, da iznese argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za njegov slučaj; da mu je data prilika da efikasno ospori argumente i dokaze predstavljene od strane suprotne strane; i da su svi argumenti, objektivno gledano, koji su bili relevantni za rešavanje njegovog slučaja, saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova; da su činjenični i pravni razlozi protiv osporene odluke detaljno predstavljeni; i da su, u skladu sa okolnostima slučaja, gledano u celosti, postupci bili pravični (vidi, na primer: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije* [VV], zahtev br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29).
41. U ovom pogledu, treba uzeti u obzir, budući da je ovo vrlo čest izvor nesporazuma među podnosiocima predstavi, „pravičnost“ prema članu 31. Ustava nije „substancijalna“ pravičnost (taj pojam je jednim delom pravni, jednim delom etički i može ga primeniti samo sudeći sudija), već je to „procesna“ pravičnost. U praktičnom smislu to se svodi na kontradiktorni postupak u kome se mogu čuti podnesci stranaka i u kome su stranke pred sudom ravnopravne (vidi, slučaj: *Star Cate - Epilekta Gevmata i drugi protiv Grčke*, zahtev br. 54111/07, ESLJP, odluka od 6. jula 2010. godine).
42. Sud smatra da podnosilac zahteva samo nabraja i uopšteno opisuje sadržaj odredbi Ustava i Konvencije bez tačnog dokazivanja kako su povređene te odredbe u njegovom slučaju, kao što je propisano članom 48. Zakona.
43. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

44. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, st. 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).
45. Ustavni sud podseća da nije sud za utvrđivanje činjenica i da je pravično i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u punoj nadležnosti redovnih sudova, dok je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi: slučaj *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, vidi, takođe: *mutatis mutandis*, slučaj KI86/11, podnosilac zahteva: Milaim Berisha, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).
46. Sud naglašava da je njegova dužnost da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući i način uzimanja dokaza (vidi: slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).
47. Činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom slučaja ne može da mu posluži kao pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi člana 46. Ustava (vidi, na primer: slučaj br. KI125/11, *Shaban Gojnouci*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. maja 2012. godine, stav 28).
48. U ovim okolnostima, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio dokazima svoju tvrdnju o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom, jer činjenice koje je izneo ni na jedan način ne pokazuju da su mu redovni sudovi uskratili prava garantovana Ustavom.
49. Shodno tome, zahtev je na ustavnim osnovama očigledno neosnovan i mora se proglasiti neprihvatljivim kao što je utvrđeno članom 113.7 Ustava, propisano članom 48. Zakona i dalje precizirano u pravilu 36 (2) (d) Poslovnika.

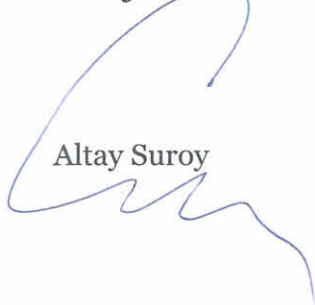
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d) Poslovnika, 12. jula 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

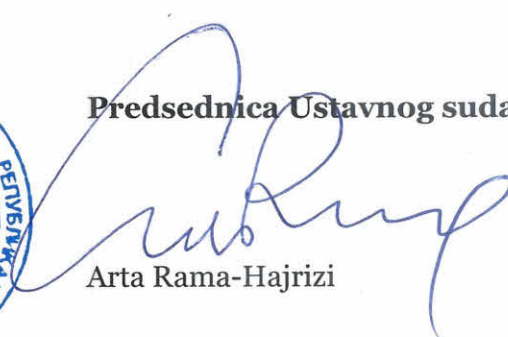
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi